

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: زبان فارسی تخصصی		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم متوسطه				
تاریخ امتحان: ۱۳۸۷ / ۶ / ۱۰				
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی (شهریور ماه) سال ۱۳۸۷				
اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی				
ردیف		سؤالات		
		نمره		

الف - زبان شناسی (۴ نمره)

۱	از میان واژگان زیر، آن هایی را که با شیوه‌ی ترکیب ساخته شده اند، جدا کنید. اسفندیار نهاجا گلاب کتابخانه	۰/۵
۲	زبان شناسان، واژگان زبان را در دو سطح مطالعه می کنند، آن ها را نام ببرید.	۰/۵
۳	برای هر یک از الگوهای هجایی زیر مثالی ذکر کنید. الف) صامت + مصوت + صامت ب) صامت + مصوت	۰/۵
۴	دو صورت تصریفی برای واژه‌ی «مرد» بنویسید.	۰/۵
۵	در هر یک از موارد زیر، کدام یک از قواعد ترکیب رعایت نشده است؟ الف) وقتی به کتابخانه رسید مشخصات کتاب را به آنجا محترم کتابدار تحویل داد. ب) آیا برنامه ریزی مطالعاتی شما موفق بوده است؟ من گرسنه هستم.	۰/۵
۶	در عبارت «ماه روشن بود» چگونه به معنای «ماه» پی می برید؟	۰/۵
۷	واژه‌ی مشخص شده در عبارت «کف اندر دهانشان شده خون و خاک / همه گبر و برگستان چاک چاک» در گذر زمان دچار چه تغییر وضعیتی شده است؟	۰/۵
۸	در هر یک از موارد زیر، از کدام نقش زبان بهره می بریم؟ الف) وقتی یک غزل می سراییم. ب) وقتی ساده و صمیمی با دوستانمان احوالپرسی می کنیم.	۰/۵

ب - نگارش (۵ نمره)

۱	به مدت زمانی که دوربین حرکت می کند تا از حرکت باز می ایستد یک یا می گویند.	۰/۵
۲	اگر هنرمند با الهام گرفتن از اثری کهن، دست به آفرینشی دوباره بزند به گونه ای که اثر جدید دقیقاً همان اثر اولیه نباشد بلکه تنها رگه هایی از اثر اولیه در آن دیده شود کدام یک از موارد زیر انجام پذیرفته است؟ الف) بازنویسی ب) بازآفرینی	۰/۲۵
۳	عنوان ماهنامه ای که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، فهرست کامل مقالات و کتاب های تازه را در آن منتشر می کند، چیست؟	۰/۲۵
۴	برای هنری کردن نثر زیر، نویسنده از چه عاملی بهره گرفته است؟ «یاشا نشست به انتظار طلوع؛ به انتظار لحظه ای که دستی ناپیدا از پس کوه های دور آن سینی سنگین طلا را به آسمان صخره بفرستد.»	۰/۲۵
۵	متن زیر به کمک آرایه های ادبی تبدیل به نوشته ای زیبا شده است، دو آرایه ای ادبی در متن زیر بیابید. «آواز خاکستری جیرجیرک ها مثل نخی بی انتها بود و سکوت ملموس شب، صدای فروتن حشرات شب را فرو می بلعید.»	۰/۵
۶	بیت زیر را بازگردانی کنید. دوست آن باشد که گیرد دست دوست در پریشان حالی و درماندگی	۰/۵
«ادامه ی سؤالات در صفحه‌ی دوم»		

باسمه تعالی

سوالات امتحان نهایی درس: زبان فارسی تخصصی	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۸۷ / ۱۶ / ۱۰		
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی (شهریور ماه) سال ۱۳۸۷	اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی		
ردیف	سوالات	نمره	

۷	دو شیوه از شیوه های طنز پردازی را نام ببرید.	۰/۵
۸	جمله‌ی «آل بویه بغداد را گشودند، خلیفه را برکنار و پسرش را به جای او گماردند.» را ویرایش کنید.	۰/۵
۹	جمله‌ی مرکب زیر را با تأویل جمله‌ی وابسته به یک جمله‌ی ساده تبدیل کنید.	۰/۵
۱۰	«گاهی شاعران مجاز بوده اند که با استفاده از اختیارات شاعری، تغییراتی جزئی در وزن شعر ایجاد کنند.» حرکتی است در نمایش نامه که در روی صحنه برای ایجاد تنوع است و دستور اجرای آن به کارگردان مربوط می شود.	۰/۲۵
۱۱	به مجموعه ای که شامل همه‌ی رشته های دانش انسانی یا رشته ی معین باشد چه می گویند؟ این نوشته ها جزء کدام یک از منابع تحقیق هستند؟	۰/۵
۱۲	یک بند ادبی در باره‌ی «دریا» بنویسید.	۰/۵

پ- املا و پیاموزیم (۳ نمره)

۱	جای خالی را با کلمه‌ی مناسب پر کنید. «عید از اعیاد بزرگ است.» (قدیر - غدیر)	۰/۲۵
۲	در هر یک از واژگان زیر «ان» چه مفهومی دارد؟ الف) پاییزان ب) گیلان	۰/۵
۳	تکیه ی واژگان مشخص شده، روی کدام هجاست؟ نمونه هایی از شعر <u>مردمی</u> را در بررسی ادبی دهه‌ی اخیر می بینیم.	۰/۵
۴	در عبارت «معلم مهربان از آرزو خواست که برای مسابقه‌ی انشا آماده باشد، تا وقتی که در حضور جمع از او دعوت شد بتواند نوشته های زیبایش را دکلمه کند.» الف) یک مورد فرآیند واجی «کاهش» و یک مورد فرآیند واجی «افزایش» مشخص کنید. ب) کدام واژه دو تلفظی است؟	۰/۷۵
۵	املاي کلمات نادرست را اصلاح کنید. اطلس اقلیمی - توابع و لواحق - سره نویسی و عربی مآبی - مطابعت و پیروی - خلاصه و زبده - خان غداره کش - اقتضای بلاغت - شبستان عزل	۱

ت- دستور (۸ نمره)

۱	از مصدر «چیدن» فعل پیشوندی بسازید.	۰/۲۵
۲	در عبارت «همین میوه های رسیده» الف) هسته کدام است؟ ب) این گروه اسمی از چند واژه تشکیل شده است؟ پ) یک تکواژ آزاد دستوری و یک تکواژ وابسته‌ی اشتقاقی مشخص کنید. ت) «میوه» از چند واج تشکیل شده است؟	۱/۲۵
	«ادامه ی سؤالات در صفحه‌ی سوم»	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: زبان فارسی تخصصی		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۸۷ / ۶ / ۱۰		
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی (شهریور ماه) سال ۱۳۸۷		اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی		
ردیف	سؤالات			
نمره				
۳	گونه‌ی مؤذبان‌ه‌ی مصدر «بودن» را در باره‌ی مخاطب بنویسید.			
۴	با رسم نمودار، اجزای اصلی جمله‌ی زیر را بنویسید. «ایشان سنایی غزنوی را بنیان گذار عرفان در ادب فارسی می دانند.»			
۵	جمله‌ی «شکوفه نامه‌ی زیبا می نویسد» را مجهول کنید.			
۶	با توجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید. «آرش، فرزند زمین، زه را با نیروی دل کشید و آذرخش تند پدید آمد. کمان آرش خم شد و در دریا خیزابه‌ها بلند، و همان یک قبضه سلاح برای نجات ایران کافی بود.» الف) بدل کدام است؟ ب) نوع وابسته‌ی وابسته را با رسم نمودار بنویسید. پ) یک نمونه حذف مشخص کرده و نوع آن را بنویسید. ت) یک واژه‌ی «مشتق-مرکب» مشخص کنید.			
۷	با توجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید. «پدر دوستانه سخن می گفت، اکنون دو سال از آن شب خیال انگیز می گذرد. در این دو سال من از ما درخواستم که مرا با عصای سفیدم رها کند. بگذارد که خودم به کمک عصایم محیط اطراف را بشناسم.» الف) نوع و زمان فعل «بشناسم» را بنویسید. ب) نام اجزای تشکیل دهنده‌ی واژه‌ی «دوستانه» را بنویسید. پ) یک واژه‌ی «مرکب» مشخص کنید. ت) فعل «می گذرد» را گذرا کنید.			
۸	نوع نقش نما را در عبارت «او را دلارام نام است.» مشخص کنید.			
۹	معادل امروزی جمله‌ی زیر را بنویسید. ابراهیم ینال برادر کهنین سلطان طغرل بود.			
۱۰	فعل «شد» در عبارت زیر به چه معناست؟ «شد آن که اهل نظر بر کرانه می رفتند.»			
۱۱	در عبارت زیر نوع فعل تاریخی مشخص شده را بنویسید. «خواهم شدن به بستان چون غنچه با دلی تنگ»			
۱۲	جابه‌جایی اجزای جمله را در نمونه‌ی زیر پیدا کنید و بنویسید این جابه‌جایی چرا صورت گرفته است؟ «پادشاهی او راست زیبنده، خدایی او راست در خورنده»			
۲۰	جمع نمره			
	«موفق باشید»			

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : زبان فارسی تخصصی	رشته : ادبیات و علوم انسانی – علوم و معارف اسلامی
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : ۱۰ / ۶ / ۱۳۸۷
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره ی تابستانی (شهریور ماه) سال ۱۳۸۷	اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

ضمن عرض خسته نباشید این راهنما تنها به جهت تسهیل امر تصحیح خدمتتان ارائه می گردد.

الف - زبان شناسی (۴نمره)

۱	گلاب (۰/۲۵) - کتابخانه (۰/۲۵)	۰/۵
۲	واژگان شناسی (۰/۲۵) - واژگان نگاری (۰/۲۵)	۰/۵
۳	الف) در ، کاش ، نیز ، آب (یا موارد صحیح دیگر) (۰/۲۵) ب) به ، ما ، رو (یا موارد صحیح دیگر) (۰/۲۵)	۰/۵
۴	مردان ، (مردها) (۰/۲۵) - مردی (۰/۲۵)	۰/۵
۵	الف) هم نشینی (۰/۲۵) - کاربردی (۰/۲۵)	۰/۵
۶	از طریق هم نشینی تکواژها در جمله - یا رابطه ی تضمن (۰/۵)	۰/۵
۷	کاملاً متروک شده است. (۰/۵)	۰/۵
۸	الف - آفرینش ادبی (۰/۲۵) ب - ایجاد ارتباط (۰/۲۵)	۰/۵

ب - نگارش (۵ نمره)

۱	نما (۰/۲۵) پلان (۰/۲۵)	۰/۵
۲	ب) باز آفرینی (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	نمایه (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴	موسیقی کلمات (واج آرایی یا آهنگین کردن نوشته) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۵	حس آمیزی (۰/۲۵) - تشبیه (۰/۲۵) (استعاره ی مکنیه) (دو مورد کافی است.)	۰/۵
۶	دوست آن کسی است که در پریشان حالی و درماندگی به دوستش کمک کند. (۰/۵)	۰/۵
۷	بزرگ نمایی و اغراق در توصیف - کش دار کردن موضوع - آغاز کردن طنز از موضوعات عادی و معمولی زندگی برای تبیین مسائل سیاسی و اجتماعی - جابه جا کردن حوادث و وقایع - نقیضه پردازی یا تقلید از آثار ادبی (ذکر دو مورد کافی است ، هر مورد ۰/۲۵ ، جمعاً ۰/۵ نمره)	۰/۵
۸	آل بویه بغداد را گشودند ، خلیفه را برکنار کردند و پسرش را به جای او گماردند. (۰/۵)	۰/۵
۹	شاعران مجاز به استفاده از اختیارات شاعری ، گاهی تغییراتی جزئی در وزن شعر ایجاد می کنند. (۰/۵)	۰/۵
۱۰	حرکت تکنیکی (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۱	دایره المعارف (۰/۲۵) - اصلی (۰/۲۵)	۰/۵
۱۲	نوشتن یک بند ادبی به صلاحدید مصحح محترم (۰/۵)	۰/۵

پ - املا و بیاموزیم (۳ نمره)

۱	الف - غدیر (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲	الف) زمان (۰/۲۵) ب) مکان (۰/۲۵)	۰/۵
۳	مردمی = هجای آخر (می) (۰/۲۵) می بینیم = هجای اول (می) (۰/۲۵)	۰/۵
	«ادامه در صفحه ی دوم»	

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: زبان فارسی تخصصی	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۸۷ / ۶ / ۱۰
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور شهریور ماه سال ۱۳۸۷	اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۴	الف) گاهش «خواست» یا «انشا» (۰/۲۵) افزایش نوشته های زیبا یا زیبایش (۰/۲۵) ب) مهربان (۰/۲۵)	۰/۲۵
۵	توابع و لواحق (۰/۲۵) - متابعت و پیروی (۰/۲۵) - خان قذاره کش (۰/۲۵) - شبستان ازل (۰/۲۵)	۱
ت - دستور (۸ نمره)		
۱	برچیدن - (برچید) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲	الف - میوه (۰/۲۵) پ - «ی» آزاد دستوری (۰/۲۵) «ه» وابسته اشتقاقی (۰/۲۵) ب - ۴ واژه (۰/۲۵) ت - ۴ واج (۰/۲۵)	۱/۲۵
۳	تشریف داشتن (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴	جمله رسم نمودار ۰/۲۵ گزاره فعل می دانند ۰/۲۵ مسند بنیان گذار عرفان ۰/۲۵ مفعول سنایی غزنوی را ۰/۲۵ نهاد ایشان ۰/۲۵	۱/۲۵
۵	نامه ای زیبا نوشته می شود. (۰/۵)	۰/۵
۶	الف) فرزند زمین (۰/۲۵) ب) یک قبضه سلاح (۰/۲۵) ممیز (۰/۲۵) پ) در دریا خیزابه ها بلند (شد) یا حذف فعل اسنادی (۰/۲۵) به قرینه ی لفظی (۰/۲۵) ت) خیزابه (۰/۲۵)	۱/۵
۷	الف - مضارع (۰/۲۵) التزامی (۰/۲۵) ب - اسم (۰/۲۵) + پسوند (۰/۲۵) پ - خیال انگیز (۰/۲۵) ت - می گذراند (۰/۲۵)	۱/۵
۸	«را» فک اضافه یا به جای نقش نمای اضافه (۰/۲۵)	۰/۲۵
۹	ابراهیم ینال کوچکترین برادر سلطان طغرل بود. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۰	گذشت (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۱	آینده (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۲	تأخیر مسند (۰/۲۵) برای رعایت سجع (۰/۲۵)	۰/۵
	جمع نمره	۲۰